

KOV töötuba

Kohalike kliima- ja energiakavade vajalikkus

Martin Kikas ja Neeme Kärbo
05.05.2022

Täna'sed teemad:

Kohalik kliima- ja energiakava – miks on see oluline? Mis võimalusi tekitab?

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus, palju aega varuda, millele keskenduda?

Õppetunnid kavade koostamisel ja näiteid koostatud kavadest.

KOV-i võimalustest energiatõhususes.

TARK TARTU
SMART CITY

Innovatsioon kogukonna huvides

Muutused ja uuendused
on möödapääsmatud.
Meie teeme kõik,
et asjad muutuksid
nutikalt ja kõigi huvides.

www.tarktartu.ee

TARK TARTU
SMART CITY

Innovatsioon kogukonna huvides

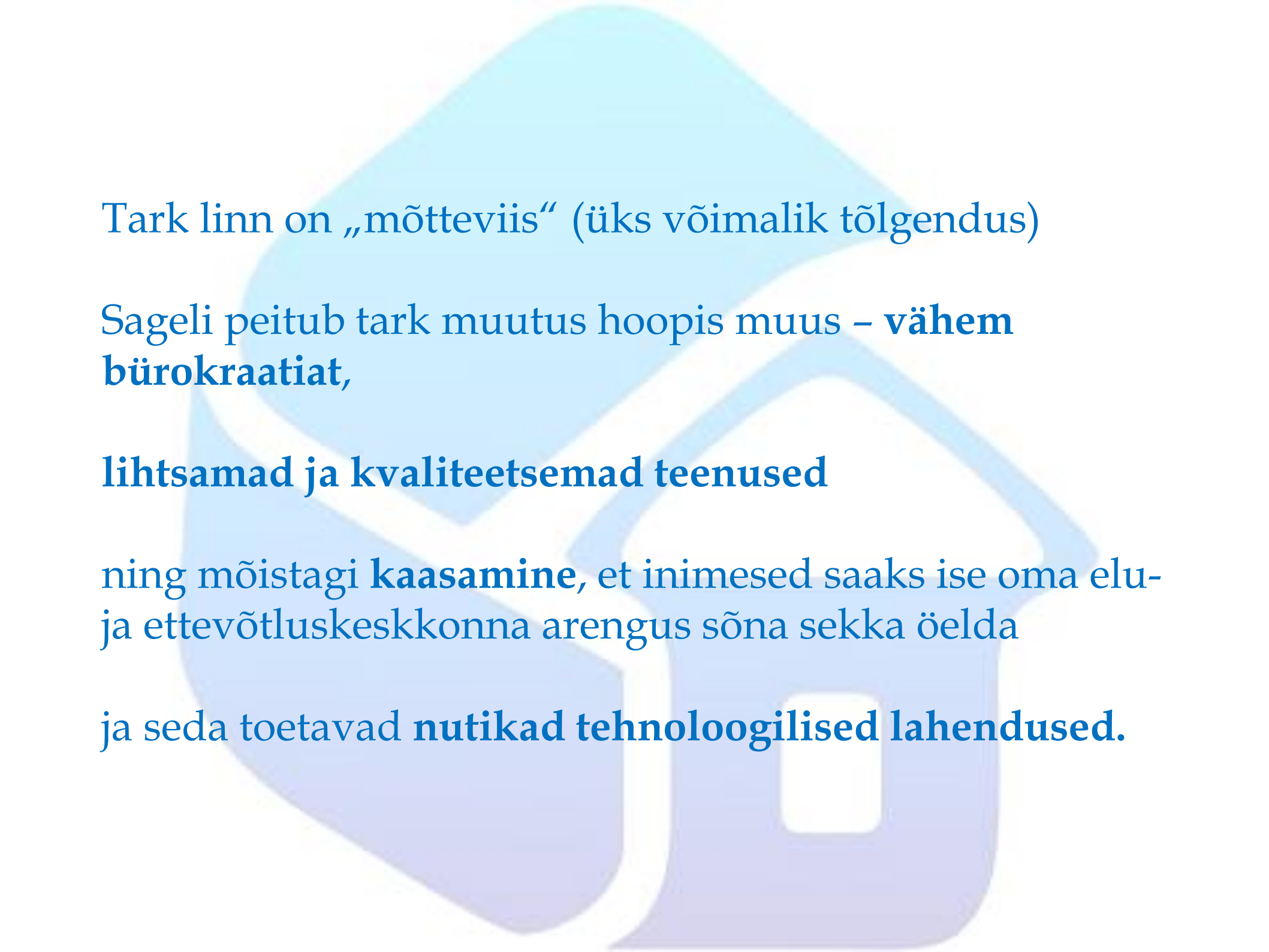
Muutused ja uuendused
on möödapääsmatud.
Meie teeme kõik,
et asjad muutuksid
nutikalt ja kõigi huvides.

www.tarktartu.ee

Tark Tartu

„Kui inimene, olgu ta siis linnakodanik või linna külaline, tunneb ennast Tartus hästi, tal on siin lihtne asju ajada, teda ümbritsev keskkond on turvaline, roheline ja mitmekülgne ja tal on palju ägedaid võimalusi eneseteostuseks, siis räägib ta suure tõenäosusega sellest ka teistele.“

Tark linn on „mõtteviis“ (üks võimalik tõlgendus)

Sageli peitub tark muutus hoopis muus – **vähem bürokraatiat,**

lihtsamad ja kvaliteetsemad teenused

ning mõistagi **kaasamine**, et inimesed saaks ise oma elu- ja ettevõtluskeskkonna arengus sõna sekka öelda

ja seda toetavad **nutikad tehnoloogilised lahendused.**

Energia- ja kliima kavandamine OV-s

Juhtimine;
teadlik tarbija

teadus;
IKT

looduskeskkond;
loodudkeskkond;
mobiilsus;

Kohalik kliima- ja energiakava – miks on see oluline? Mida see annab ja mis võimalusi tekitab?

Meile on vaja plaani!!!

... et tagada tasakaal soovitud ja võimaliku vahel
... et aidata kaasa parema elu ja töökeskkonna tagamisele

... et tagada optimaalsete kuludega arenev kogukond
... et järgida (ja kasutada ära) maailmas toimuvaid trende

... et osaleda edukalt rahvusvahelises koostöös
... et kaasat ressursse (teadmine ja raha) oma eesmärkide saavutamiseks

... et täita seadusi

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus

Kava koostamise ja elluviimise protsessis tekkivad väljakutsed:

- * Kliima-ja energiakava asetsemine dokumentide hierarhias
- * Kava seotus arengukavaga

- * Eesmärk, sihid
- * Tegevused, milliseid tegevus teha, mida saame ära teha, mida tasub ära teha
- * Andmed
- * Kaasamine/osalemine, passiivne/aktiivne kaasamine, keda kaasata, kuidas kaasata nii, et tekib dialoog ja sihtrühmadele tekib reaalne osalus ja vastutus (mida mina saan ära teha)
- * Koostöö naaber (teiste) KOV-idega

- * Elluviimine- seire, juhtimine, rahastamine, meeskond
- * Teadlik tarbija

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus, palju aega varuda, millele keskenduda?

Kliima- ja energiakava jaguneb kaheks osaks- kaks kliimamõjude valdkonda:

A. Kliimamõjude leevendamine

Süsinikuheite vähendamine, energiatarbimise vähendamine, energiasõltuvuse vähendamine, taastuvenergia osakaalu suurendamine tarbimises, teadlikuse suurendamine tarbijate seas jne.

B. Kliimamõjudega kohanemine

Olemasoleva kliimamuutuste ja sellega seotud riskide hindamine ja elu-ning majanduskeskkonna kohanemine

Kava katab kogu omavalitsuse territooriumi

Sekkumisvaldkonnad (KEKK, KIK metoodika):

1. tervis, sotsiaalhoolekanne ja päästevõimekus;
2. maakasutus ja planeerimine;
3. looduskeskkond;
4. majandus, sh keskkonnahoidlikud riigihanked8 ja ringmajandus;
5. biomajandus;
6. kogukond, teadlikkus ja koostöö;
7. taristu ja ehitised;
8. energeetika ja varustuskindlus.

Energiatõhusus
hoonetes,
transpordis

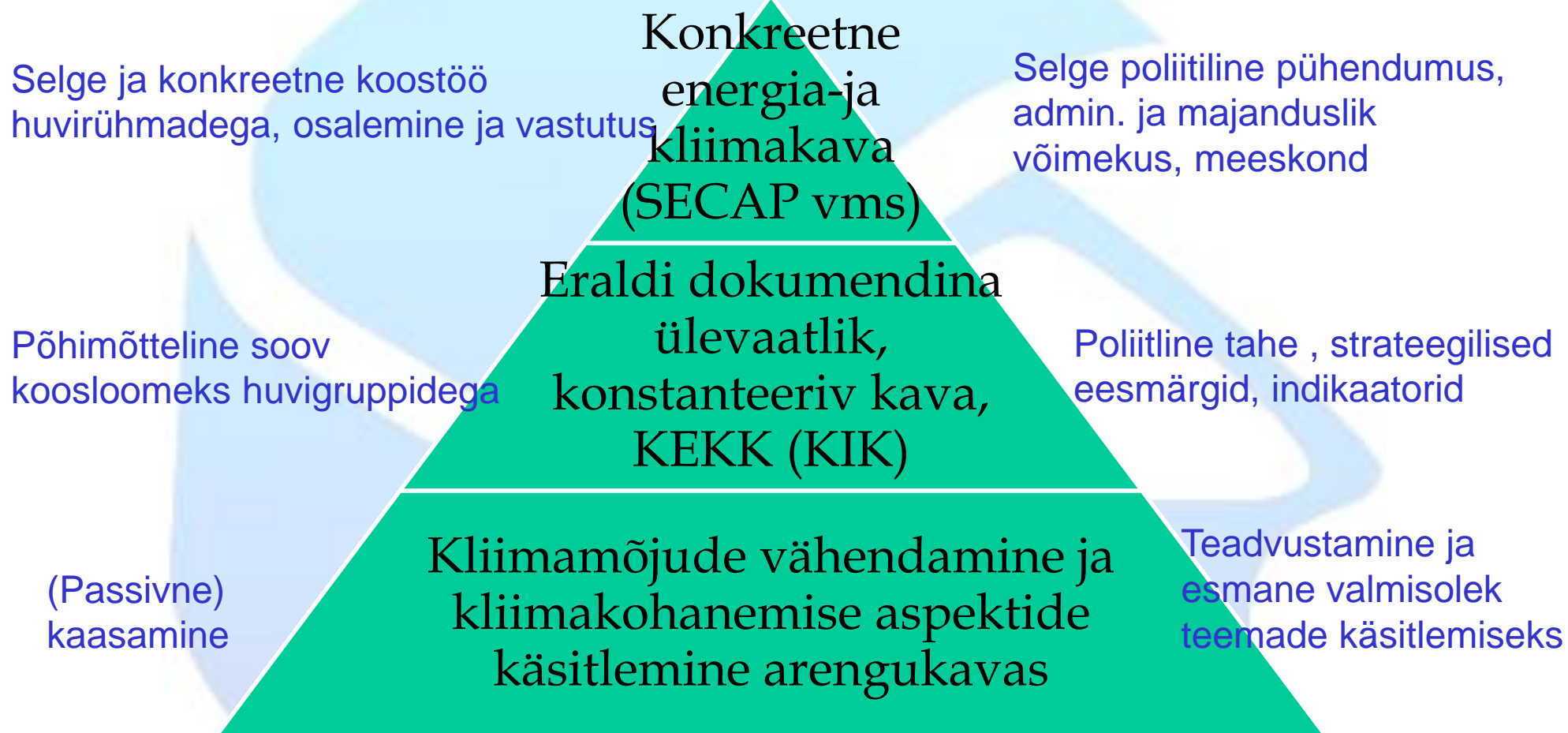
Taastuvenergia
laialdasem
kasutamine

Kliimakoahanemine

Munitsipaalsektori eeskuju

Nutikas ja innovatiivne ettevõtlus/majandus

Kaasamine/ teadlik tarbija

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus, palju aega varuda, millele keskenduda?

* Püstitada eesmärgid

Üldine eesmärk näiteks: süsinikuheite vähendamine (tCO₂ aastas)

või/ja taastuveenergia osakaalu suurendamine (%) vms

Alameesmärgid sektorite/valdkondade kaupa

* Baasaasta valimine- millise aastaga võrreldakse muutust

Valitud aasta baasinventuuri koostamine

* Millised on indikaatorid ja nende ühikud tulemuse mõõtmiseks

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus, palju aega varuda, millele keskenduda?

Kaasata huvigrupid

Leida neid puudutavad probleemid, väljakutsed, tekitada motivatsioon osalemiseks ja panustamiseks kavasse

Korterühistud

Ettevõtted

Seltsi ja seltsingud

Huvitatud elanikud

Kohalik kliima- ja energiakava protsess olemus, palju aega varuda, millele keskenduda?

Tegevuskaval peab olema selgus:

Mida tehakse

Kes teeb ja vastutab

Kuidas toimub mõõtmine, edenemise hindamine

Maksumused (oluliste investeeringute puhul ka tasuvused ja muud finantsarvutused)

Finantseerimise allikad:

Eelarve

Riiklikud toetused

EL grandid

Erasektori finantseerimine (esco, PPP, vms)

Kogukonna (ühis)rahastus

Õppetunnid kavade koostamisel ja näiteid koostatud kavadest.

Võtke aega

Kava koostamine 4- 6 kuud (vähemalt)

Esimestel koosolekutel oluline kaasata kõik osapooled

Kuuluta nende soove ja lasta võtta endale eesmärgid

Sh **püstitada küsimus huvigruppidele mida nemad saavad ära teha**

Andmed!!!

Andmete olemasolu on puudulik, kõikuv

!!! Üleriiklik väljakutse: mis andeid me vajame ja kes korraldab andmete kättesaadavuse

Millised andmed võiks olla ja iga-aastaselt koguda omavalitsuses (lihtsalt korraldatav, lihtsalt leitavad andmed):

1. Hoonete kohta info: arv, pind, energiamärgised, energiatarbimise andmed: elektrienergia, soojusenergia, vesi, soe tarbevesi, (suurimad tarbijad hoones);
2. Taastuvenergia tarbimine, osakaal haldusalas;
3. Tänavavalgustus ja objektide valgustus: valguspunktide, postide arv (sh led vms.), võimsus, tehnoloogia, energiakulu;
4. Ühistransport: sõidukite arv, kütus, kütuse kogused, sõitjate arv, liinikilomeetrid
5. Kaugküttevõrgu mahud, tarbimine, hind, tarbijate arv, liitumise tingimused;
6. Kliima mõjud (kas statistika on leitav)?

Otsitakse vastuseid küsimustele:

- Millised on kohaliku omavalitsuse vajadused ja võimalused teha kliimamuutustega kohanemise kavandamisel (mh energia- ja kliimakavad) koostööd naaberomavalitsustega?
- Millised on takistused, millest need sõltuvad ning millised on nende ületamise võimalused?
- **Kas ja kuidas integreerida kohalike omavalitsuste energia- ja kliimakavadega (KEKK) kaetavad erinevad seonduvad valdkonnad tulevikus KOV arengukavasse (vajalikud oskused ja teadmised)?**
- Kas ja kuidas on vajalik koostada eraldiseisev/energia- ja kliimakavade osana energiatõhususe arengu- ja tegevuskava?

Otsitakse vastuseid küsimustele:

- **Kas ja kuidas integreerida kohalike omavalitsuste energia- ja kliimakavadega (KEKK) kaetavad erinevad seonduvad valdkonnad tulevikus KOV arengukavasse (vajalikud oskused ja teadmised)?**

Sekkumisvaldkonnad (KEKK, KIK metoodika):

1. tervis, sotsiaalhoolekanne ja päästevõimekus;
2. maakasutus ja planeerimine;
3. looduskeskkond;
4. majandus, sh keskkonnahoidlikud riigihanked8 ja ringmajandus;
5. biomajandus;
6. kogukond, teadlikkus ja koostöö;
7. taristu ja ehitised;
8. energeetika ja varustuskindlus

Otsitakse vastuseid küsimustele:

- Kas ja kuidas on vajalik koostada eraldiseisev/energia- ja kliimakavade osana energiatõhususe arengu- ja tegevuskava?

Otsitakse vastuseid küsimustele:

- Millised on kohaliku omavalitsuse vajadused ja võimalused teha kliimamuutustega kohanemise kavandamisel (mh energia- ja kliimakavad) koostööd naaberomavalitsustega?
- Millised on takistused, millest need sõltuvad ning millised on nende ületamise võimalused?

Kliimakoostöö kavandamine KOV-is

valdkond	Koostöö naabritega (võimalus/vajadus/kuidas)
tervis, sotsiaalhoolekanne ja päästevõimekus	
maakasutus ja planeerimine	
looduskeskkond	
majandus, sh keskkonnahoidlikud riigihanked ja ringmajandus	
biomajandus	
kogukond, teadlikkus ja koostöö	
taristu ja ehitised	
energeetika ja varustuskindlus	

- a. Kas võimalus või vajadus koostööks
- b. Mõju, b1. as suurendab CO2 heidet või vähendab; b2. muu mõju (milline?)

Kokkuvõte 05.mai kohalike kliima- ja energiakavade töötoast (I)

- Otstarbekaks peeti kas kliimamõjude leevendamise ja kliimamõjudega kohanemise teemade integreerimist KOV arengukavasse VÕI regionaalsete (maakondlike) energia- ja kliimakavade koostamist st KOV tasandi energia- ja kliimakava eraldiseisva dokumendina ei peetud otstarbekaks
- Suurel osal omavalitsustest napib inim- ja raharessusse kliima- ja energiakavade jaoks vajalike andmete kogumiseks, analüüsiks, hilisemaks seireks

Alameesmärgid sektorite/valdkondade kaupa

* Baasaasta valimine- millise aastaga võrreldakse muutust

Valitud aasta baasinventuuri koostamine

* Millised on indikaatorid ja nende ühikud tulemuse mõõtmiseks

Kokkuvõte 05.mai kohalike kliima- ja energiakavade töötoast (II)

- Põhiliste probleemidena, mis takistavad kohalike energia- ja kliimakavade koostamist ja laiemalt kliimamõjude leevendamise ja kliimamõjudega kohanemise teemadega tegelemist on:
 - ei ole päris selge omavalitsuste kohustuste, vastutuse piirid ja sellest tulenev rahastamine (sh KEKK-i raames planeeritavate tegevuste rahastamisallikad)
 - ebapiisav inim- ja raharessurss, mis võimaldaks omavalitsusel süstemaatiliselt nende valdkondadega tegeleda (sh regulaarne andmete seire, töötlus, analüüs) ja arendada välja vajalik kompetents
 - puuduvad ühtsed lähenemisviisid ja lihtsalt rakendatavad meetodikad erinevate valdkondade keskkonnamõjude (sh CO2 emissioonid) hindamiseks/arvutamiseks.

Täna kuulamast!

Martin Kikas

martin.kikas@trea.ee

Küsimused?

Neeme Kärbo

Neeme.karbo@trea.ee

www.trea.ee

